

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Minister van Defensie
Drs. J.S.J. Hillen
Postbus 20701
2500 ES DEN HAAG

**Directoraat-generaal Natuur
& Regio**

Directie Regio en Ruimtelijke
Economie

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

www.rijksoverheid.nl/eleni

T 070 888 3280

F 070 888 3290

Datum 12 september 2012
Betreft Vergunning Nb-wet 1998; militaire vliegactiviteiten;
laagvliegen met helikopters

Ons kenmerk

DGNR-RRE / 12315612

Uw kenmerk

BS/2012001180

Bijlagen

3

Geachte heer Hillen,

Bij brief van 10 februari 2012 verzoekt u mij om een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (hierna: Nb-wet 1998) te verlenen voor de militaire vliegactiviteiten met helikopters binnen de daartoe aangewezen helikopterlaagvlieggebieden boven of nabij Natura 2000-gebieden en beschermden natuurmonumenten.

Procedureel

Op 14 februari 2012 ontving ik uw aanvraag. Op 28 februari 2012 ontving ik een bijbehorend erratum. Bij brief van 9 maart 2012 (kenmerk: 263402) heb ik de ontvangst van uw aanvraag en het erratum bevestigd.

Bij brief van 7 mei 2012 (kenmerk: 272557) heb ik besloten de besluitvormingstermijn voor uw aanvraag te verlengen met dertien weken.

De termijn voor het geven van een beschikking is op grond van artikel 4:15 lid 2 letter a van de Algemene wet bestuursrecht met ingang van 14 augustus 2012 met één maand opgeschort.

Conform artikel 41, lid 1 van de Nb-wet 1998 heeft u uw belang bij het verlenen van de vergunning gemotiveerd.

Bevoegdheid tot vergunningverlening

De activiteiten waarvoor vergunning wordt gevraagd vallen onder artikel 2, letter 'g', van het Besluit vergunningen Nb-wet 1998 (hierna: het Besluit) (Staatsblad 2005, nr. 594; gewijzigd per 1 oktober 2010, Stb. 2010, nr. 231), luidend: 'militaire vliegoperaties en -oefeningen'.

Op grond van dit besluit, in samenhang met artikel 16, lid 6 van de Nb-wet 1998 en het Besluit mandaat, volmacht en machtiging voor het directoraat-generaal voor Natuur en Regio van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie 2012 (Stcrt. 2012, nr. 157, 4 januari 2012) jo. het Besluit mandaat, volmacht, en machtiging van EL&I 2012 (Stcrt 2011, nr 22847, 19 december 2011), is de directeur-generaal van Natuur en Regio van het ministerie van EL&I of diens rechtsopvolger namens de staatssecretaris van EL&I, gemachtigd inzake

besluitvorming over vergunningaanvragen op grond van artikel 19d van de Nb-wet 1998.

Besluit

Met de door u uitgevoerde toetsing, neergelegd in het rapport "Toetsing militaire vliegactiviteiten in Nederland in het kader van de Natuurbeschermingswet (25 november 2011)" en de daarbij behorende bijlagen (hierna te noemen: de passende beoordeling), is de zekerheid verkregen dat de militaire vliegactiviteiten met helikopters in de laagvlieggebieden zoals benoemd in bijlage 2 bij dit besluit, gelet op de relevante instandhoudingsdoelstellingen, met uitzondering van de doelstellingen zoals bedoeld in artikel 10a, lid 3, van de Nb-wet 1998, en met inachtneming van de weergegeven voorschriften, waaronder maatregelen ter voorkoming van effecten, de natuurlijke kenmerken van de betrokken Natura 2000-gebieden zoals benoemd in bijlage 2 bij dit besluit niet zullen aantasten.

Tevens is met de inhoud van de door u uitgevoerde passende beoordeling de zekerheid verkregen dat de aangevraagde activiteiten de wezenlijke kenmerken van de in bijlage 2 benoemde (voormalige) natuurmonumenten niet zullen aantasten.

Deze conclusie geldt nadrukkelijk met inachtneming van de door mij specifiek hiertoe geformuleerde vergunningvoorschriften en beperkingen ter bescherming van de in de betreffende Natura 2000-gebieden en de (voormalige) natuurmonumenten aanwezige beschermde waarden.

Gelet op de bepalingen van de Nb-wet 1998 en de in bijlage 1 vermelde overwegingen besluit ik derhalve de Minister van Defensie de gevraagde vergunning ingevolge artikel 16 en artikel 19d j^o artikel 19ia van de Nb-wet 1998 te verlenen onder de navolgende voorschriften en beperkingen.

Voor een weergave van de inhoud van de aanvraag en de relevante wet- en regelgeving alsmede het van toepassing zijnde beleid verwijs ik naar bijlage 1 bij dit besluit. In dezelfde bijlage treft u voorts mijn inhoudelijke overwegingen die aan dit besluit ten grondslag liggen aan. Voor nadere inhoudelijke data inclusief kaartmateriaal verwijs ik naar bijlage 2. Voor een weergave van de diverse zienswijzen over de aanvraag en mijn reactie daarop verwijs ik naar bijlage 3.

De bijlagen maken onderdeel uit van dit besluit. De aanvraag en de door u aangeleverde passende beoordeling maken eveneens integraal onderdeel uit van onderhavig besluit. Deze documenten zijn door u opgesteld en aan mij verstuurd. Ik voeg ze dan ook niet bij dit besluit. Bij strijdigheid van de inhoud van deze documenten met de onderstaande voorschriften en beperkingen prevaleren deze laatste.

Voorschriften en beperkingen

Ter bescherming van de in voorgenoemde relevante beschermde gebieden aanwezige beschermde waarden, verbind ik aan deze vergunning de volgende voorschriften en beperkingen.

Algemeen

1. Als houder van deze vergunning wordt aangemerkt de Minister van Defensie of diens rechtsopvolger.
2. Deze vergunning wordt uitsluitend gebruikt door (medewerkers van) de vergunninghouder of in opdracht van de vergunninghouder handelende (rechts)personen. De vergunninghouder blijft daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze vergunning.
3. Deze vergunning is uitsluitend geldig voor de militaire vliegactiviteiten met helikopters in de in bijlage 2 genoemde laagvlieggebieden als bedoeld in de 'Regeling VFR-nachtvluchten en minimumvlieghoogte voor militaire luchtvaartuigen', en uitsluitend voor het gebruik van locatie, materieel, tijdsduur en dagdeel zoals beschreven in de aanvraag.
4. Van opgetreden incidenten wordt onverwijld melding gedaan aan de directeur RRE of diens rechtsopvolger (t.a.v. het Nb-wet team van de Directie Regio en Ruimtelijke Economie of diens rechtsopvolger; hierna te noemen: het Nb-wet team) onder overlegging van alle relevante gegevens. Onder incidenten wordt in dit verband verstaan een onvoorziene gebeurtenis, waarbij onbedoeld schadelijke stoffen in het milieu vrijkomen, dan wel waardoor anderszins schade aan de natuurlijke kenmerken in het betrokken beschermde gebied kan worden toegebracht. Alle door of namens de directeur RRE of diens rechtsopvolger te geven aanwijzingen worden binnen de in de aanwijzing bepaalde termijn opgevolgd.

Nadere inhoudelijke voorschriften

5. Het aantal gevlogen uren binnen een laagvlieggebied bedraagt jaarlijks niet meer dan het maximaal aantal gevlogen uren in een jaar binnen dat gebied in de periode 2003-2008 (toetsmaximum) en tevens bedraagt het gemiddelde over de voortschrijdende periode van 6 jaren (voortschrijdend gemiddelde) niet meer dan het gemiddelde van het aantal gevlogen uren in de periode 2003-2008 (toetsgemiddelde). Het geldende toetsmaximum en toetsgemiddelde is voor de laagvlieggebieden weergegeven in de in bijlage 2 weergegeven tabel.
6. De vergunninghouder registreert het aantal gemaakte laagvlieguren binnen de in voorschrift 3 genoemde laagvlieggebieden en of deze gemaakt zijn bij dag dan wel nacht. Op basis van de gegevens over het voorafgaande kalenderjaar berekent de vergunninghouder het voortschrijdend gemiddelde en legt jaarlijks vóór 1 maart deze gegevens (gespecificeerd per individueel laagvlieggebied) schriftelijk voor aan het Nb-wet team.
7. Teneinde onnodige verstoring van vogels te voorkomen, draagt vergunninghouder er zorg voor dat niet lager wordt gevlogen dan de geadviseerde hoogte binnen de zogenaamde 'Bird Sanctuaries', als benoemd en beschreven in de passende beoordeling, met inachtneming van de perioden waarvoor deze 'Bird Sanctuaries' zijn benoemd.
8. De maatregelen ter voorkoming van effecten zoals beschreven in hoofdstuk 6 van het rapport "Toetsing militaire laagvliegactiviteiten in Nederland in het kader van de Natuurbeschermingswet (25 november 2011)" worden doorgevoerd. Deze maatregelen zijn beschreven in bijlage 2.

Het wijzigen of intrekken van de vergunning

9. Het voornemen tot het uitvoeren van een activiteit in afwijking van de aanvraag dient minimaal 8 weken voorafgaand aan de daadwerkelijke

- uitvoering daarvan schriftelijk te worden gemeld aan het Nb-wet team en kan slechts plaatsvinden na uitdrukkelijk verkregen schriftelijke goedkeuring.
10. De voorschriften en beperkingen waaronder deze vergunning is verleend, kunnen worden gewijzigd of aangevuld indien naar het oordeel van de directeur RRE of diens rechtsopvolger de vergunde activiteiten andere of nadeliger gevolgen hebben voor de relevante beschermde waarden dan die welke op het moment van vergunningverlening zijn vastgesteld.
  11. Indien op enig moment mocht blijken dat de vergunde activiteiten zodanige schade aan de relevante beschermde waarden dreigen toe te brengen en het geven van aanwijzingen, het wijzigen of aanvullen van de voorschriften of beperkingen deze schade niet kan voorkomen, dan kan deze vergunning worden ingetrokken.
  12. Alvorens tot wijziging van vergunningvoorschriften dan wel (gedeeltelijke) intrekking van de vergunning over te gaan, wordt de vergunninghouder in de gelegenheid gesteld haar zienswijze naar voren te brengen.

Toezicht

13. De vergunninghouder geeft, overeenkomstig de Algemene wet bestuursrecht, alle medewerking aan aangewezen toezichthouder(s).

Looptijd/geldigheid

14. De vergunning is geldig voor onbepaalde tijd.
15. Het niet naleven van de voorschriften van deze vergunning kan, naast eventuele strafvervolging, intrekking van de vergunning tot gevolg hebben.

Bezwaar

Tegen dit besluit staat op grond van de Algemene wet bestuursrecht voor een belanghebbende de mogelijkheid open een bezwaarschrift in te dienen. Een bezwaarschrift moet binnen zes weken na bekendmaking van dit besluit te worden ingediend bij:

De Staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie
Dienst Regelingen
Afdeling Recht & Rechtsbescherming
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Het bezwaarschrift dient te zijn ondertekend en moet tenminste de volgende elementen bevatten:

- a) de naam en het adres van de indiener;
- b) de dagtekening;
- c) een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar gericht is, en
- d) de gronden van bezwaar.

Het is raadzaam een kopie van dit besluit bij het bezwaarschrift te voegen.

Kennisgeving

Conform artikel 42, lid 3, van de Nb-wet 1998, zijn afschriften van deze vergunning verzonden aan gedeputeerde staten van de provincies Drenthe, Flevoland, Fryslân, Gelderland, Limburg, Noord-Brabant, Noord-Holland, Overijssel

en Zuid-Holland, alsmede burgemeester en wethouders van de gemeenten Aa en Hunze, Anna Paulowna, Apeldoorn, Assen, Asten, Barneveld, Bernisse, Binnenmaas, Cromstrijen, De Wolden, Den Helder, Deurne, Dirksland, Dordrecht, Drimmelen, Dronten, Druten, Ede, Epe, Elburg, Ermelo, Geertruidenberg, Goedereede, Harderwijk, Heerde, Hellevoetsluis, Hoogeveen, Horst aan de Maas, Kampen, Korendijk, Maasdriel, Medemblik, Middelharnis, Midden-Drenthe, Moerdijk, Neder-Betuwe, Nederweert, Neerijnen, Nijkerk, Nunspeet, Oldebroek, Oostflakkee, Ooststellingwerf, Peel en Maas, Putten, Renkum, Rotterdam, Strijen, Tiel, Tynaarlo, Werkendam, West Maas en Waal, Westerveld, Weststellingwerf, Westvoorne, Wieringen, Wieringermeer, Zaltbommel en Zeewolde, Staatsbosbeheer, Vereniging Natuurmonumenten, Vogelbescherming Nederland, Waddenvereniging, Rijkswaterstaat, Het Drentse Landschap, Het Zuid-Hollands Landschap, Het Geldersch Landschap en Geldersche Kasteelen, Natuur en Milieufederatie Drenthe, Natuur en Milieufederatie Flevoland, Friese Milieu Federatie, Gelderse Natuur en Milieufederatie, Milieufederatie Limburg, Brabantse Milieufederatie, Milieufederatie Noord-Holland, Natuur en Milieu Overijssel en Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland, Werkgroep Behoud de Peel, Kanovereniging De Biesbosch Bevers, Stichting Natuur- en Vogelwacht Dordrecht, Toeristische Kano Bond Nederland, Vereniging Behoud Biesbosch en Nationaal Park De Biesbosch.

Publicatie besluit

Op grond van artikel 42, lid 3, van de Nb-wet 1998 en artikel 8 van de Wet openbaarheid van bestuur zal het ministerie van EL&I onderhavig besluit openbaar maken. De besluiten op grond van de Nb-wet 1998, waaronder onderhavige, zullen, onder anonimisering van de persoonsgegevens, geplaatst worden op: www.hetinvloket.nl/overzicht-vergunning-natuurbeschermingswet.

Hoogachtend,

De Staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie,
namens deze:

ir. A.M. Burger
Directeur-Generaal Natuur en Regio

Bijlagen:

1. Inhoudelijke overwegingen
2. Nadere inhoudelijke data inclusief kaartmateriaal
3. Bespreking van de inspraak